

Historie i příběhy zlínského filmu na pár kliknutí

Vědci z brněnské Masarykovy univerzity dokončili unikátní webovou aplikaci o historii kudlovských ateliérů. Shromáždili 13 tisíc údajů a vytvořili z nich lidské příběhy.

TEXT: JANA FUKSOVÁ

Psal se rok 1974 a na svatém Hostýně se během mariánské pouti uskutečnilo jedno improvizované loutkové představení. A protože bylo krátce před výročním invaze vojsk Varšavské smlouvy a padly v něm nářázky na cizí vojáky, zakročila Státní bezpečnost, také následovaly výpovědi z práce, soudní proces i nepodmíněné tresty. Mezi odsouzenými účastníky byli také čtyři zaměstnanci tehdejšího gottwaldovského animovaného studia.

„O tomto příběhu výtvarníka Emila Hauptmanna, který pracoval ve studiu s Hermínou Týrlovou, a o zásahu proti skupině loutkářů se tak trochu vědělo, ale zdaleka ne do takových detailů, jaké jsme zjistili,“ přiblížil vedoucí Ústavu filmu a audiovizuální kultury Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně Pavel Skopal.

Právě on vedl vědecký tým, který čtyři

roky pracoval na unikátní webové aplikaci nazvané Zlínský film.

Zmíněný příběh z normalizačního období je jen jednou z nekonečné řady možností, jak se prostřednictvím této aplikace dozvědět více o téměř stoleté historii ateliérů na zlínském Kudlově a lidech, kteří tam pracovali a žili.

„Blízkost rodin, které tam žily a znaly se, vytvářela velmi silný vzorec,“ zdůraznil filmový historik. „Perifernost ateliérů vedla k řadě pozitivních věcí, především k jakési profesní univerzalitě a častějšímu přecházení lidí mezi různými profesemi. Na to byli zaměstnanci pyšní.“

Vědecký tým včetně několika studentů shromáždil a zpracoval kolem 13 tisíc údajů spojených s tvorbou na Kudlově a vsadil je do politických, geografických, kulturních i historických souvislostí. Výsledkem je podrobný, ucelený a strukturovaný přehled, který není pouhým

výčtem dat, ale také studnicí lidských osudů a vzájemných vazeb.

„Tato aplikace jde s informacemi hodně do šířky. Je to obrovské hřiště filmové historie postavené na základě tisíců konkrétních dat. Je to ten nejkompaktnější a – troufám si říct – také nejnovativnější výstup,“ konstatoval Skopal. „Pomocí digitálních nástrojů a vizualizace tomu dokážeme dát určitý systém, schéma a vzorec, který se stává přehledným.“

ŠÍLENĚ SMUTNÁ PRINCEZNA V PŘEDPREMIÉRE

Aplikace se dá otevřít na adrese: zlinsky-film.phil.muni.cz. Návštěvník si v ní může najít oblast, která ho zajímá, a díky interaktivnímu uspořádání nacházet další a další souvislosti. Může se začíst do příběhů, mimo zmíněného Hauptmanna například o Hermíně Týrlové, Jaroslavu Novotném nebo vzniku Filmového festivalu pracujících. Nejde přitom jen o životopisné údaje, ale o příběhy popsané z různých úhlů a vsazené do kontextu doby.

Aplikace pak nabízí rozdělení dat pro školy, pro laické milovníky kinematografie a pro historiky. Návštěvník se může procházet časovou osou s informacemi, událostmi a vazbami vztaženými k různým typům filmu ze zlínských ateliérů, dějinám kinematografie nebo festivalovým událostem.

Tak například zjistí, že v roce 1968 se poslední den filmového festivalu promítala ve Velkém kině v předpremiéře pohádka Šíleně smutná princezna, na ateliérech kromě jiného vznikl populárně-vědecký film o Moravském muzeu a vojska Varšavské smlouvy si v okresní knihovně zřídila velitelství.

K dispozici je rovněž síť, v níž je možné filtrovat zaměření na osobnosti, události, místa, techniku, seriál. Dá se také nastavit detailnost dat od nejnižší úrovně jedna až po nejvyšší pátou úroveň.

VÝUKOVÉ MATERIÁLY PRO ŠKOLY

Nechybí speciální mapy o absolventech uherskohradištské umělecko-průmyslové školy, kteří byli v historii ateliérů důležití, o filmovém festivalu nebo o bytové situaci na Kudlově.

„Tato aplikace je pro nás jako pořadatel Film Festivalu a organizaci, která sídlí na ateliérech, důležitá. Jsou tam velmi zajímavé věci, které se jinde nedozvíte,“ upozornila umělecká ředitelka festivalu pro děti a mládež Markéta Pášmová. „I pro nás, kteří jsme na Kudlově vyrostli, jsou zde informace, o nichž jsme něco zaslechli, ale nevěděli jsme, jak to bylo ve skutečnosti, protože se o tom třeba nemohlo mluvit.“

Součástí aplikace jsou také výukové materiály pro školy, videorozhovory se zaměstnanci ateliérů nebo publikace.

LEGENDA FILMU HERMÍNA TÝRLOVÁ PATŘÍ MEZI LEGENDÁRNÍ TVŮRCE ANIMOVANÉHO FILMU. NOVÁ APLIKACE JÍ VĚNUJE VELKÝ PROSTOR. FOTO: REPRO

